

Ekonomistyrregler vid Umeå universitet

Föredragande

Bitr. universitetsdirektör Per Ragnarsson och controller Carina Henningsson

Sammanfattning

Ekonomistyrregler vid Umeå universitet infördes och fastställdes av universitetsstyrelsen år 2007, med revidering år 2012. Av dessa framgår huvudprinciper för ekonomistyrning inom universitetet, samt ansvar och befogenheter för universitetets chefer gällande ekonomi samt intern styrning och kontroll. Mot bakgrund av behovet att säkra upp ekonomistyrningen samt förtydliga principer, ansvar och befogenheter för densamma, har en översyn av ekonomistyrreglerna genomförts i samråd med fakulteter, Lärarhögskolan, Universitetsbibliotek och Universitetsförvaltning.

Beslut

Universitetsstyrelsen beslutar att fastställa Ekonomistyrregler vid Umeå universitet.

Bakgrund

Universitetsstyrelsen fastställde år 2007 ekonomistyrregler vid Umeå universitet, vilka reviderades år 2012 med anledning av förändrad arbetsordning. Mot bakgrund av det mål för myndighetskapital som rektor beslutade om 2015-10-09 och den maximala nivå på negativ budgetering som fr.o.m. budgetåret 2016 har införts för den samlade fakultetsnivån/motsvarande, samt den organisatoriska förändring som genomfördes inom universitetsförvaltningen år 2014, har en översyn av ekonomistyrreglerna genomförts.

Analys och motivering

I beslutsunderlaget finns förslag på reviderade ekonomistyrregler. Syftet med dokumentet är att tydliggöra ansvar och befogenheter i ekonomi- och budgetfrågor samt att dokumentet ska bidra till förbättrad ekonomistyrning. Tidigare har ekonomistyrreglerna tillåtit institutioner/enheter att lägga en negativ budget och därmed överskrida årliga resurser i det fall det funnits ett tillgängligt myndighetskapital som täcker hela överskridandet. Universitetsstyrelsen beslutade i november 2013 att en anpassning till en lägre kostnadsnivå skulle ske. För att universitetet ska ha tillräcklig säkerhet avseende ekonomi finns behov av att säkra upp ekonomistyrningen, vilket har skett genom rektors beslut 2015-10-09 avseende ekonomiskt resultat, myndighetskapital och budget, samt genom revidering enligt beslutsunderlaget. Ansvar och befogenheter för chef för en fakultet, institution, centrumbildning/arbetsenhet, samt universitetsbibliotek, har också förtydligats i bilagan, liksom vikten av att årligen upprätta budget, prognos och bokslut enligt framtagna anvisningar.

Regler

1. Huvudprinciper

Ekonomistyrningen inom universitetet baseras i huvudsak på fyra principer:

- lagar och förordningar
- mål
- resurser
- god resursanvändning

Umeå universitet har ett mål att det samlade myndighetskapitalet varje år under perioden 2015–2020 inte ska understiga 10 procent av årets kostnader samt inte heller överstiga 15 procent av årets kostnader. I de fall universitetets samlade myndighetskapital närmar sig dessa nivåer är samtliga organisatoriska nivåer skyldiga att vidta åtgärder så att ovan angivna mål klaras.

Mot bakgrund av detta mål har universitetet från och med år 2016 infört en maximal nivå på negativ budgetering för den samlade fakultetsnivån/motsvarande. Fakulteter/motsvarande fördelar eventuellt i sin tur tillgängligt utrymme för negativ budgetering till institutionsnivån/motsvarande.

Under perioden 2015–2020 är målet att inga indragningar av myndighetskapital, utöver redan beslutade, ska genomföras av underliggande nivå till central nivå.

2. Ansvar och befogenheter

Rektor fastställer fakultetsnämndens, dekanens, universitetsdirektörens, biblioteksstyrelsens och överbibliotekariens ansvar och befogenheter i delegationsordning. Dessutom finns särskilda delegationsordningar för Handelshögskolans respektive Lärarhögskolans rektor och styrelse.

Vid Umeå universitet är varje chef ekonomiskt ansvarig för den fakultet, institution, centrumbildning eller arbetsenhet som berörd person är tillsatt för att leda. Det ekonomiska ansvaret är inte möjligt att delegera. Däremot kan ansvarig chef delegera arbetsuppgifter, vilket ska göras skriftligt.

Det ekonomiska ansvaret gäller intäkter och kostnader för samtliga medel inom en fakultet, institution, centrumbildning eller arbetsenhet, d.v.s. ansvaret omfattar anslagsfinansierad verksamhet, avgiftsfinansierad verksamhet och bidragsfinansierad verksamhet.

I följande text används begreppet *Ansvarig chef* för att beteckna chef för en fakultet, institution, centrumbildning eller arbetsenhet, samt universitetsbiblioteket.

3. Mål och medel

Vid konflikt mellan mål och medel gäller medlen, d.v.s. ekonomin sätter gräns för måluppfyllelsen. Detta innebär att:

- avvikelser ska klaras inom den egna enheten,
- ingen fakultet, institution, centrumbildning eller arbetsenhet har rätt att överskrida årliga resurser, såvida det inte finns ett tillgängligt myndighetskapital som täcker hela överskridandet och som inryms inom den maximala nivån för negativ budgetering,
- högre instans kan besluta om omfördelning av medel (i huvudsak intäkter) från annan organisatorisk verksamhet, i detta fall krävs ett skriftligt beslut av överordnad nivå som ska innehålla hur omfördelning ska ske.

4. Budget

Ansvarig chef, med undantag för ansvarig chef för institution (prefekt), ansvarar för att årligen upprätta förslag till budget för samtliga intäkter och kostnader, samt ekonomiska planeringsförutsättningar för de efterföljande två åren. Budget ska fastställas av fakultetsnämnd (fakultet) respektive styrelse (centrumbildning, arbetsenhet samt universitetsbiblioteket) vid protokollfört beslutsmöte. Budgeten ska följa universitetets anvisningar och fastställas senast det datum som anges i anvisningarna. Inför varje budgetår sker en avstämning av respektive fakultets/motsvarande samlade budget (inkl. underliggande nivåer). Denna avstämning görs av central nivå mot bakgrund av universitetets beslutade mål för myndighetskapital 2015–2020.

Ansvarig chef för institution (prefekt) ansvarar för att årligen upprätta budget som omfattar samtliga kostnader och intäkter. Beslut om budget ska fattas i dialog med närmast överordnad nivå och beslutas av ansvarig chef vid ett protokollfört beslutsmöte i enlighet med samverkansavtal där studenterna har rätt att delta. Budgeten ska följa anvisningar och fastställas senast det datum som anges i anvisningarna. Detta ansvar åvilar även universitetsdirektör samt universitetsförvaltningens respektive universitetsledningens enheter. Budget för dessa enheter fastställs i enlighet med beslutad delegationsordning.

I budget ska intäkter och kostnader vara lika stora eller också kan intäkter vara större än kostnader. Den enda gång en beslutande instans får godkänna en budget där kostnaderna är större än intäkterna, är när hela mellanskillnaden kan täckas av ett befintligt myndighetskapital och när mellanskillnaden inryms inom den maximala nivån för negativ budgetering.

5. Uppföljning och bokslut

Ansvarig chef är skyldig att följa upp berörd enhets ekonomi vid de fastställda prognostillfällena. Uppföljningen ska göras mot årets budget och avse hela enhetens ekonomi, d.v.s. samtliga intäkter och kostnader. Uppföljningen ska bl.a. innehålla en prognos över årets samtliga kostnader, intäkter och ekonomiskt resultat. I det fall en enhet prognostiserar en ej försumbar avvikelse jämfört med budget, ska åtgärder vidtas och rapporteras i samband med prognostillfällena. Detta är särskilt angeläget i de fall en negativ avvikelse jämfört med budget prognostiseras. Uppföljningen och prognoserna ska följa framtagna anvisningar och rapporteras till närmast överordnad nivå. Detta

ansvar åvilar även universitetsdirektör samt universitetsförvaltningens respektive universitetsledningens enheter.

Ansvarig chef ska särskilt följa upp externfinansierad verksamhet så att inte otillbörligt stora överskott uppstår eller att underskott uppstår. Om överskott uppstår i externfinansierad verksamhet efter projekttidens slut, ska ansvarig chef besluta om användning av dessa medel utifrån de villkor som finansiär angivit. Ansvarig chef ska i samråd med ansvarig projektledare ansvara för att externfinansierad verksamhet bedrivs i enlighet med universitetets regler och finansiärens villkor.

Ansvarig chef har ett överordnat ekonomiskt ansvar för samtliga medel vid den enhet som berörd person är tillsatt för att leda, vilket innebär att projektansvarig för externfinansierad verksamhet i dessa fall har ett underordnat ekonomiskt ansvar.

Ansvarig chef ansvarar för att årligen upprätta ett bokslut för samtliga intäkter och kostnader. Bokslutet ska fastställas av fakultetsnämnd (fakultet), prefekt (institution) eller styrelse (centrumbildning, arbetsenhet, samt universitetsbiblioteket) vid protokollfört beslutsmöte. Bokslut ska följa anvisningar och fastställas senast det datum som anges i anvisningarna. Detta ansvar åvilar även universitetsdirektör samt universitetsförvaltningens respektive universitetsledningens enheter. Bokslut för dessa enheter fastställs i enlighet med beslutad delegationsordning.

6. Budget och utfall i balans

Ansvarig chef är ansvarig för att det är balans mellan intäkter och kostnader per verksamhetsgren, samt att underskott inte uppstår. Vid befarade underskott som inte kan täckas av befintligt myndighetskapital och som inte inryms inom den maximala nivån för negativ budgetering, är ansvarig chef skyldig att omedelbart vidta kraftfulla åtgärder för att undvika att underskott uppstår. Detta ansvar åvilar även universitetsdirektör, samt universitetsförvaltningens respektive universitetsledningens enheter. Ansvarig chef utarbetar skyndsamt skriftlig handlingsplan vid ovan angiven situation samt kommunicerar handlingsplanen med berörda personer, bl.a. överordnad chef.

I det fall underskott uppstår, trots vidtagna åtgärder, ska dessa regleras senast inom 3 till 4 år i de fall ett positivt myndighetskapital saknas. Plan för reglering av underskott ska godkännas av överordnad nivå och vara finansierad i sin helhet.

Fakultetsnämnd (fakultet), styrelse för centrumbildning/arbetsenhet respektive universitetsdirektör (universitetsförvaltningens respektive universitetsledningens enheter) får inte avslå ansvarig chefs förslag utan att ange hur befarat underskott ska hanteras. I det fall en ansvarig chef inte vidtar åtgärder så att underskott minskar, är överordnad nivå skyldig att vidta åtgärder.

7. Intern styrning och kontroll

Ansvarig chef ansvarar för att enheten följer universitetets interna ekonomiadministrativa, personaladministrativa och studieadministrativa bestämmelser i enlighet med gällande anvisningar, samt även följer beslutad delegationsordning. Här ingår bl.a. bestämmelser om attest och beslut om kontrakt/avtal. Ansvarig chef ska följa universitetets regelverk samt följa särskilda anvisningar gällande intern styrning och kontroll. Detta ansvar åvilar även universitetsdirektör samt universitetsförvaltningens respektive universitetsledningens enheter.

Ansvarig chef har överordnad chef som stöd i sitt ansvar i frågor gällande regelefterlevnad och andra bestämmelser vid Umeå universitet. Överordnad nivå är alltid skyldig att vidta åtgärder om inte underliggande chefsnivå genomför åtgärder vid återkommande eller allvarliga regelöverträdelser. Denne kan också skriftligt komma överens med ansvarig chef att ansvar flyttas till överordnad chef.

Expediering

Överbibliotekarie
Fakultetsledningar
Rektor LH
Administrativ chef UmUB
Controllers
Enhetschef ekonomienheten
Budgetchef